

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Pactis. Titvlvs XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

tiam, vel offensam emendet, aliquatenus attendatur. Neque tunc etiam, si emendam inde habuerint, vel per eos iteriter, quod minus habeant competentem. Si autem praemissis servatis, capitulum, collegium, vel conventus alicujus ecclesiae ad cessationem eandem duxerint procedendum: extunc intra unius mensis spacium pars utraque, videlicet ii qui cessant, & illi etiam propter quorum factum à divinis cessatur (nisi superveniente concordia inter eos, cessatio illa cesset) iter arripiant a per se, vel per procuratores idoneos, cum munimentis & actis ad negotium ipsum spectantibus, ad sedem Apostolicam veniendi: & continuatis dietis, quam cito commode poterint, se Apostolico conspectui representent: ut partibus praesentibus, aut una praesente, altera non veniente vel mittente, examinato negotio apud sedem eandem, pars quae culpabilis inventa fuerit in praemissis, praeter alias poenas à dictis canonibus institutas, si Romano Pontifici videbitur expedire, poena docente cognoscat quantum exceperit, quae cessationi facte rationabiliter causam dedit: vel quae sine rationabili & manifeste causa cessavit. Parre insuper à divinis cessante, supra scripta b tam in cessando, quam in veniendo sive mittendo ad sedem Apostolicam non servante, non servetur cessatio: sed ea non obstant (ut prius) in ipsa ecclesia celebretur.

CAP. IX.

Trima pars constitutionem de bonis dignitatum vel ecclesiarum vacantium, non occupandi per eos, ad quo collatio, vel custodia pertinet: nisi de speciali jure id ei competat, & contrafacientibus poenam imponit. Secundo offendit, de quibus bonis intelligatur, cum de speciali jure id alicui competat. Tertio dicit, quia saepe, supr. eod. libro, de elect. dicit non esse correptam. Ioan. And.

Idem.

Praesenti prohibemus edicto, ne Episcopi, vel eorum superiores aut Abbates, seu quivis alii regulares vel seculares prelati, aut ecclesiasticae quaeunque persona, vacantibus dignitatibus, personaribus, prioratibus, vel ecclesiis quibuscumque sibi subiectis, seu ad collationem, ordinationem, praesentationem, vel custodiam pertinentibus, eorundem bona (mortuorum eorum rectoribus, vel ministris) in ipsis inventa, sive vacationis ipsorum tempore obvenientia, qua in utilitatem eorundem expendi, vel futuris debent successoribus fideliter refervari, occupare, aut in usus suos convertere quoquo modo praesumant: Nisi de speciali privilegio, vel consuetudine jam praescripta legitime, seu alia causa rationabili, hoc eidem competere dignoscatur.

Alioquin Episcopi & eorum superiores ab ingressu ecclesiae, ceteri vero ab officio & beneficio tandem coopto noverint se suspensos, quousque restitutionem fecerint de praedictis. Porro ubi ex privilegio vel consuetudine, seu alia de causa rationabili, sibi aliquis praedictorum asserit bona competere supra dicta: hoc de illis bonis solum debet intelligi, quae solutis debitis, si qua sint, & iis, quae fuerint necessaria pro servitoribus & ministris ac incumbendis oneribus usque ad novos redditus supportandis, congrue servatis, ex ipsis reperta fuerint superesse. Sane constitutionem, quam superius specialiter edidimus, contra capitula, collegia, conventus, seu singulares personas, bona cathedralium, vel regularium, aut collegiarum ecclesiarum vacantium occupantes, per constitutionem praesentem (quam in dignitatibus, personaribus, prioratibus, & ecclesiis aliis locum habere censuimus) nolumus in aliquo derogari.

a al. arripiat. b al. supradicta.

DE MAIORITATE ET OBEDIENTIA.

TITVLVS XVII.

CAP. I.

Capitulum, vel is, ad quem administratio pertinet vacante sede, eos absolvet, quos absolvere possit Episcopus si videret, nisi à sede Apostolica id fuerit interdictum. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Episcopali sede vacante, potest capitulum, seu is ad quem Episcopalis iurisdicctio tunc temporis noceatur pertinere, iis, quibus possit Episcopus si viveret, ab excommunicationis sententia, sive juris, sive hominis fuerit, abolutionis beneficium impartiri. Nisi fuerit à sed. Apost. specialiter interdicta potestas.

DE PACTIS.

TITVLVS XVIII.

CAP. I.

Monachi habentes liberam à sede Apostolica sepulturam, si praesententur de non recipiendis aliquibus vel certis parochianis ecclesiae alicujus, servare compelluntur pactum: nec illos sepelire poterunt, licet apud eos elegerint sepeliri, cum per pactum privilegio renuncia-verint. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Pactum a cum rectore parochialis ecclesiae factura à vobis, ne aliquos vel certos ipsius ecclesiae parochianos recipiatis ad ecclesiasticam sepulturam, omnino servare debetis. Quoniam sepultura libera sit monasterio vestro ab Apostolica sede indulta: & illi apud vos elegerint sepeliri.

Cum per dictum pactum indulto hujusmodi derogetur.

CAP. II.

Pactum factum patri à filia dum tradebatur nuptus, quod dote contenta nullum habeat ad bona paterna regressum, si juraverit ad ipsa filia, omnino servare tenebitur. Ioan. And.

Idem.

Quamvis b pactum patri factum à filia dum nuptus tradebatur, ut dote contenta nullum ad bona paterna regressum haberet, improbet lex civilis: si tamen juramento non vi, nec dolo praestito, firmatum fuerit ab eadem, omnino servari debet. Cum non vergat in aeternae salutis dispendium, nec redundet in alterius detrimentum.

CAP. III.

Pacta inita per fratres praedicatorum vel minores vel alias mendicantes, cum rectoribus parochialium ecclesiarum super parochialibus juribus, si facta sunt per priores vel guardianos de conventuum ipsorum licentiam consensu, licet auctoritas sed. Apostolica non intervenierit, vel licentia prioris vel ministri generalis, aut magistri vel provincialis ministri, vel capituli provincialis servanda sunt: dummodo alia sint licita & honesta. b. d. Ioan. And.

Idem.

Quia ex eo, quod fratres praedicatorum, & minores, & alii mendicantes, compositiones & pacta cum prelatiis, capitulis, rectoribus & personis ecclesiarum, civitatum, castrorum, villarum & locorum, in quibus domus seu habitationes eorum existunt, super juribus parochialibus, vel aliis quibuscumque articulis ab eis vel eorum antecessoribus inita sive facta servare recusant: & ea eo preterito infringere moliantur, quia magistri aut ministri, vel prioris generalium seu provin-

a Vid. Antonium de Butris, cap. statumus. de translat. prelar. & Felinum in c. cum sit generalis de foro compet. b Vid. Matr. de Assuetu decif. 22. Purpurinum consil. 100. Hippolytum Marfilium singulari 173. incip. nonnulla de presentia. Alexan. consil. 29. lib. 8. & consil. 42. lib. 1. & Jason. consil. 23. vel. 4.

cialium eorumdem non affuit assensus in ipsis, nec approbata per ipsorum generalia, vel provincialia capitula extiterunt: multa in diversis mundi partibus insurgunt scandala a & ipsorum fratrum, (quos decet puritatem omnimodam in suis observare actionibus b & ab his abstinere propensius, per quae possit alius exempli pernicies generari) fama detrahitur plurimum & honori. Nos his occurrere paternae sollicitudinis studio intendentes, praesenti decreto sancimus: compositiones & pacta huiusmodi cum praelatis, capitulis, & c. rectoribus, & personis praedictis ab ipsorum fratrum conventualibus, prioribus, seu guardianis facta vel approbata, de suorum conventuum consilio & assensu (dum tamen, alias sint licita & honesta) debere ab ipsis fratribus in locis, in quibus fuerint facta perpetuo inviolabiliter observari: non obstante, quod magistrum vel ministri d aut prioris generalium seu provincialium praedictorum non intervenerit in eisdem assensus, nec ab ipsorum generalibus vel provincialibus capitulis extiterint approbata: seu quod sedes Apostolica in iis, quae per praedictos fratres minores facta fuerint, auctoritatem suam non praesertit vel assensum.

DE PROCURATORIBVS.

TITVLVS XIX.

CAP. I.

Laicus potest esse procurator ad agendum & defendendum in causis spiritualibus.

Bonifacius octavus.

Non indifferetè iudex censetur egisse, procuratorem laicum ad agendum vel defendendum in causis spiritualibus admittendo. Cum regulariter qui non prohibetur expressè ad exercendum procuratoris officium, idoneus debeat reputari.

Procurator post litem contestatam potest dare alium procuratorem: ante non nisi datus fuerit in rem suam, vel à Domino habuerit mandatum de substituendo etiam non certam personam.

Licet autem à procuratore post litem contestatam ab eo, possit (cum Dominus sit litis effectus) dari alius procurator: antea tamen non potest nisi in rem suam sit datus: vel à Domino substituendi alium (etiam certa non expressa persona) sibi fuerit concessa potestas.

Procurator ad negotia, potest dare alium procuratorem liberè & etiam quandoq; h. d.

Procurator verò datus ad negotia, potest liberè quandoq; alium deputare.

CAP. II.

Procurator ante litem contestatam etiam sine causa revocari potest, post litem contestatam non, sine rationabili causa: Dominus tamen bene potest adesse causa cum ipso procuratore, maxime si de collusionem timeat.

Idem.

Quamvis e procurator possit ante litem contestatam etiam sine causa liberè à Domino revocari, postea tamen ipso nolente nequibit: nisi cum cum Domino inimicum fieri, vel suspectum, aut adversario affinitate conjungi, vel ejus heredem fieri, seu ingredi religionem, aut in longum peregrinari, vel aegritudine aut vinculis detineri contingat, seu alia rationabilis causa sublit, propter quam sit merito revocandus. Verum, quanquam (nisi ut praemittitur) revocari non possit, Dominus tamen suae causae unà cum eodem procu-

^a Vid. B. Thom. 2. 2. quest. 43. per totam questionem. ^b In antiquis codicibus constanter legitur, actibus. ^c Dicitur, & deest in manuscriptis. ^d Hic text. habet locum in pacto factu cum laico. ^e Pro hoc. c. vnde que tradit laico consil. 131. incip. revocatur in dubio. volu. 4. & Felinus in ca. ex parte Decani. extra de rescript.

ratore (maximè si de collusionem timeat) minime prohibetur adesse.

CAP. III.

Procurator habens mandatum substituendum, substitutum à se post mandatum susceptum, etiam si eo non sit usus, revocare non potest: nisi & potestatem habuit revocandi. Si autem non procurator ad plures causas, & in altera substituit, in alia remanet procurator. Ioan. Andr.

Idem.

Is, qui à procuratore super hoc à Domino potestatem habente procurator extitit substitutus, non potest post mandatum susceptum, etiam si eo usus non fuerit, (licet in delegato sedes Apostolica vires suas alteri committente aliud censetur) ulterius revocari ab illo. Nisi revocandi potestas concessa fuisset eidem. Verum si cum ad plures vel ad omnes causas generaliter constitutus fuisset, in una tantum substituerit eandem, in aliis nequaquam prohibetur procuratoris officium exercere.

CAP. IV.

Procurator generalis non agit exigentia speciale mandatum nisi cum aliqua illorum specificatione, vel libera potestate, licet sit. Zen.

Idem.

Qui ad agendum & defendendum, ac generaliter ad omnia (etiam si mandatum exigenti speciale) constituitur procurator, ex vi generalitatis huiusmodi, ad aliquem articulum, in quo speciale mandatum exigatur, admitti non debet. Sed si aliquis vel aliqui de articulis speciale mandatum exigentibus specificum & fuerint, adjecta clausula generali, tunc ad non expressum etiam admittitur. Procurator quoque absque speciali mandato iuramentum deferre, transigere, vel parati non potest: nisi ei honorum vel causae administratio liberè e sit concessa.

CAP. V.

Mandatum generale ad negotia, etiam ad iudicia se extendit. Idem.

Qui generaliter constituitur ad negotia procurator, gerere ac experiri potest d, exceptis his casibus qui mandatum exigunt speciale.

Potest filius familiaris esse procurator, etiam absque patris assensu. Zen.

Nedum verò ad negotia, sed etiam ad iudicia potest filius familiaris absq; patris assensu fieri procurator.

Major annis xxvi. ad iudicia, major xxvii. ad negotia potest procurator. h. d. Zen.

Licet autem quis post xvii. annum procurator ad negotia licitè deputetur: ad iudicia tamen ante xvii. annorum fuerit, deputari nequibit.

CAP. VI.

Ex duobus procuratoribus simul simpliciter constitutis, unus solus admitti non debet. Si verò in solidum, qui primo constitutus litem, admittitur altero totaliter excluso: nisi adjectum fuerit, quod non sit melior conditio occupantis: quo casu alter non prosequatur, nec alium substituente, reliquus admittatur. h. d.

Idem.

Siduo e procuratores simul (non adjecto in solidum) deputentur, unus sine altero non debet admitti. Secus si sint in solidum constituti: sed rari illi ut

^a De materia revocationis procuratorum vide Cyrum & alios in l. mandato. G. mandati. & Joannem Ananiam consil. 21. incip. utrum presentato. & Paulum de Castro consil. 361. incip. non est alius vir. ^b Vid. l. legata maritaliter. de lega. 1. & Dec. in l. 1. de reg. iuri. Font. ^c Alias, in: libera. ^d Vid. l. 1. §. mandatum. ff. si quid in frau. patr. de Ancl. Font. ^e Ad h. inc. textum vnde quis dicit Felinus in c. 2. ext. de testi. adde Sacram. consil. 11. incip. circa presentem lib. 1.